

Beste ouders,

Vijftien jaar geleden zijn we, samen met jullie, een groep ouders die in verwachting waren van hun eerste kindje, vol enthousiasme, aan het onderzoek naar de sociale ontwikkeling van kinderen begonnen. We hebben jullie 7,5 jaar mogen volgen. Zoals we in de nieuwsbrief van 2017 hebben aangegeven, werd er toen al nagedacht over een vervolgonderzoek. Nu is het dan eindelijk zover! In januari 2021 zijn wij gestart met het maken van concrete plannen en het verder ontwikkelen van de nieuwe onderzoeks-ideeën. Wij hopen alle gezinnen weer in ons Family Lab terug te zien wanneer de tieners ongeveer 14 à 15 jaar zijn! Elke extra stap in de tijd maakt het project nóg interessanter en zorgt ervoor dat we steeds meer inzicht krijgen in de ontwikkeling van verlegenheid en zelfvertrouwen bij kinderen.

We hebben de kinderen gezien toen ze 4 maanden, 1, 2,5, 4,5 en 7.5 jaar waren. Dit heeft veel mooie plaatjes en ontwikkelingen opgeleverd!

In deze nieuwsbrief krijgt u meer informatie over de geplande nieuwe meting, hoe we daarbij omgaan met COVID-19, en brengen we u op de hoogte van een aantal van onze onderzoeksresultaten van de afgelopen jaren. Maar eerst stellen we graag onze nieuwe teamleden aan u voor!

Medewerkers

Net zoals uw kind heeft ons team de afgelopen jaren een aantal belangrijke ontwikkelingen doorgemaakt! Hieronder stellen de nieuwe teamleden zich aan jullie voor!

Bram Orobio de Castro

‘Hi, ik ben Bram Orobio de Castro. Ik ben hoogleraar Orthopedagogiek aan de Universiteit van Amsterdam. In mijn onderzoek staan het ontstaan, de preventie, en behandeling van gedragsproblemen centraal. Daarbij werken we met kinderen, ouders, leerkrachten en hulpverleners, bijvoorbeeld met programma’s tegen pesten en waarin sociale vaardigheden aangeleerd worden, bijvoorbeeld in levensechte virtual reality. Vanaf de 14,5-jaarsmeting stuur ik het team van De Sociale Ontwikkeling aan. Ik kijk enorm uit

naar deze uitdaging en ik kan niet wachten om jullie allen te mogen verwelkomen in het Family Lab en daarbij het project ook in goede banen te leiden.'

Bram Van Bockstaele

'Ik ben Bram Van Bockstaele en ik werk als postdoctoraal onderzoeker op het project. In 2014 heb ik als onderzoeker aan de Universiteit van Amsterdam samen met andere onderzoekers al een aantal taken in de 7,5-jaarsmeting ontwikkeld. Na een onderzoeksperiode in Australië (2019-2020) ben ik begin 2021 teruggekeerd naar Amsterdam om ook mijn schouders onder dit project te zetten. Ik ben vooral geïnteresseerd in cognitieve factoren (bv. hoe goed mensen hun aandacht kunnen sturen) die bijdragen tot de emotionele ontwikkeling van kinderen en jongeren, en in hoe zowel kinderen als volwassenen omgaan met emoties. Naast deze onderzoeks-interesses ben ik als coördinator van het project vooral actief achter de schermen en probeer ik alle radertjes van het team vlot te laten draaien.'

Daniek Joosten

'Mijn naam is Daniek Joosten en per 1 oktober ben ik als onderzoeksassistent bij het onderzoek 'De Sociale Ontwikkeling' betrokken. In 2020 en 2021 heb ik de masteropleidingen Orthopedagogiek en Ontwikkelingspsychologie afgerond aan de Universiteit van Utrecht.

Het onderzoeksveld heeft altijd mijn aandacht getrokken en ik heb ook een tijdje als test- en onderzoeksassistent gewerkt in Utrecht. Ik werd daarom ook gelijk heel enthousiast bij de mogelijkheid om mee te werken aan dit onderzoek, en ik ga dus met heel erg veel plezier dit avontuur aan. Jullie zullen mij bij het onderzoek wellicht gaan tegenkomen als proefleidster bij de lab-bezoeken en daarnaast zal ik ook achter de schermen bijdragen aan het onderzoek. Ik kijk er enorm naar uit om aan de slag te gaan en jullie te mogen verwelkomen in het Family Lab!'

Sociale Tieners

De adolescentie is een periode met veel veranderingen in de sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen. Tieners maken zich meer los van de ouders; zelfstandig worden en zelf verantwoordelijkheid leren dragen staat in deze periode centraal. Daarnaast worden vrienden steeds belangrijker. Vrienden helpen met het uitvinden van wat wel en/of niet leuk gevonden wordt, en samen wordt er geëxperimenteerd en worden uitdagingen en avonturen aangegaan. Op deze manier ontwikkelen tieners hun eigen identiteit. Omdat de adolescentie zo'n interessante fase is met veel veranderingen en nieuwe uitdagingen is het extra interessant om ook in deze fase te onderzoeken hoe de ontwikkeling van zelfvertrouwen en verlegenheid verder verloopt. Om dit te onderzoeken heeft het onderzoeksteam "Sociale Ontwikkeling" een hoop leuke, uitdagende en prikkelende nieuwe taken bedacht gericht op tieners en hun ouders.

Zo kan gedacht worden aan taken waarbij tieners de uitdaging aangaan om van hun ouders en van andere 'teams' te winnen of

waarbij de oude bekende “binnenspeeltuin” gestoken in een nieuw jasje voorbijkomt. Ook zijn er taken op de computer, die vooral draaien om aandacht van tieners en hun ouders: Hoe goed lukt het jullie bijvoorbeeld om je aandacht te verdelen over verschillende emotionele gezichten? Of hoe goed kunnen jullie verschillende emotionele gezichten onderscheiden? En hoe reageren jullie in verschillende sociale situaties? Kortom, verschillende taken waarbij gevoeld, gedacht en gedaan mag worden. Ook zijn er voor deze meting een aantal vragenlijsten en wordt er een interview afgenomen.

Als onderzoeksteam hebben we heel erg ons best gedaan om het onderzoek zo aangenaam en leerzaam mogelijk te maken voor tieners en hun ouders. We kijken er dus ook erg naar uit om alle gezinnen die ons de afgelopen jaren zoveel kennis hebben opgeleverd weer te mogen verwelkomen in ons Family lab. Doet u ook weer mee?

COVID-19

Zoals u zich vast kunt voorstellen, is onderzoek doen sinds de uitbraak van de COVID-19 pandemie niet meer zo vanzelfsprekend. In ons lab hebben we een reeks preventieve maatregelen getroffen om de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan, en een veilige omgeving te creëren voor zowel deelnemers als onderzoekers. De schoonmaakdienst is extra alert op de hygiëne in het onderzoekscentrum, zo worden bijvoorbeeld de deurklinken extra goed afgenomen. Verder zijn er in de wachtkamer hygiënische doekjes en handgel aanwezig, en worden alle ruimtes goed gelucht. De onderzoekers handelen steeds volgens de richtlijnen van het ministerie (regelmatig handen wassen, gepaste afstand respecteren tijdens het onderzoek waar dat kan, mondkapjes dragen, etc.) en zullen altijd uw wensen en grenzen respecteren. Daarnaast zullen alle onderzoekers die betrokken zijn bij de metingen op de dag van het onderzoek een

negatieve zelftest moeten kunnen voorleggen vóórdat zij binnenkomen in ons onderzoekscentrum. Op deze manier proberen we een zo veilig mogelijke onderzoeksomgeving te waarborgen.

Resultaten van afgelopen jaren

Dankzij uw deelname aan de eerdere metingen hebben we de afgelopen jaren een schat aan onderzoeksgegevens verzameld. Hieronder vertellen we u wat we zoal te weten zijn gekomen uit die data.

Uitdagend opvoedingsgedrag

Een uniek aspect van het onderzoek is dat we niet alleen kijken naar het gedrag van moeders, maar ook dat van vaders. Zo hebben we bijvoorbeeld het construct “uitdagend opvoedingsgedrag” ontwikkeld: gedrag waarbij ouders hun kinderen (bewust of onbewust) aanmoedigen om hun grenzen te verleggen. Dat kan bijvoorbeeld door stoeien, plagen of door aansporen. Ouders verschillen in de mate waarin ze dat doen. In ons onderzoek zijn, naast een vragenlijst, voor iedere leeftijd taken ontwikkeld om dit gedrag te meten met gedragsobservaties. Zo was er in de baby- en peutersperiode een taak waarbij de ouder het kind moest laten vliegen in de lucht, mochten ouder en kind op 4,5 jaar op een klimrek klimmen, en was er op 7,5 jaar een speelkamer met spannende apparaten, zoals een masker en een schommel aan één ketting. Inmiddels is het construct uitdagend opvoedingsgedrag ook opgepikt door andere wetenschappers: Zo zijn onderzoekers uit o.a. Rotterdam, de Verenigde Staten en Australië door Mirjana getraind in het observeren van dit gedrag, en doen zij ook onderzoek naar uitdagend opvoedingsgedrag. De vragenlijsten worden ondertussen ook in verschillende landen gebruikt, waaronder de Verenigde Staten, Chili, China, Iran, en Portugal. Dit is mogelijk gemaakt door de bijdrage van alle deelnemers aan dit onderzoek!

Zelfregulatie

Voor kinderen is het belangrijk om hun emoties en gedrag te kunnen beheersen. Zeker als kinderen naar school gaan is het essentieel dat ze hun emoties en gedrag steeds meer onder controle krijgen. Kinderen moeten op school bijvoorbeeld bij de les blijven, aandacht besteden aan leerdoelen en actief deelnemen aan de les. Zelfregulatie is hier dus belangrijk voor hun academische motivatie en succes. Omdat zelfregulatie zo belangrijk is waren wij benieuwd hoe ouders hun kinderen kunnen ondersteunen bij het ontwikkelen van deze zelfregulatie. Wij hebben dit onderzocht door te kijken naar de mind-mindedness van ouders; dit is het vermogen van de ouders om hun kinderen te behandelen als een individu met zijn/haar eigen emoties, gevoelens en gedachten. Bijvoorbeeld, als een kind begint te huilen als een stuk speelgoed van hem/haar is afgenomen, kan een ouder dit op een juiste manier interpreteren (oh, je vond het leuk om met dit speelgoed te spelen en je zou willen dat je langer kon spelen, dus je bent nu boos dat je niet meer kunt spelen). Dit laat zien dat een ouder zich goed kan inleven/verplaatsen in de gedachten van het kind. Ons idee was dat ouders die over een goede mind-mindedness beschikken hun kinderen beter kunnen helpen met het ontwikkelen van een goede zelfregulatie. Hun kinderen kunnen immers meer leren over hun eigen innerlijke toestand als ouders hier goed op kunnen aansluiten. Daarnaast dachten we ook dat een minder goed afgestemde mind-mindedness de ontwikkeling van zelfregulatie zou belemmeren. En dit is inderdaad ook wat we hebben gevonden. Zowel moeders als vaders spelen een belangrijke rol in de eerste 3 levensjaren van kinderen voor het ontwikkelen van een goede zelfregulatie. Als ouders een goed afgestemde mind-mindedness lieten zien waren kinderen later ook beter in staat om zichzelf te reguleren, in vergelijking tot kinderen van ouders met een minder goed afgestemde mind-mindedness.

Verlegenheid en lichamelijke reacties

Hoe verlegenheid zich ontwikkeld is nog niet helemaal duidelijk. Er zijn aanwijzingen dat verlegen ouders vaker verlegen kinderen hebben. We hebben tijdens alle metingen lichamelijke reacties, zoals de hartslag en zweetreactie, gemeten tijdens bijvoorbeeld het gesprekje van uw kind met de schoonmaker. Aan de hand van deze metingen wilden we onderzoeken of lichamelijke reacties van uw kind tijdens sociale situaties samenhangen met uw eigen verlegenheid en met de verlegenheid van uw kind. Dit bleek inderdaad het geval te zijn. Het lijkt er dus op dat versterkte lichamelijke reactiviteit in sociale situaties al van jongs af aan kenmerkend is voor kinderen van meer verlegen ouders en dat die versterkte lichamelijke reactiviteit in sociale situaties ook voorspellende waarde heeft voor welke kinderen op 4,5 jaar en 7,5 jaar meer verlegen zijn.

Wij willen u namens het hele onderzoeksteam wederom bedanken voor uw inzet en bijdrage aan dit onderzoek!

Bram Orobio de Castro
Bram Van Bockstaele
Cristina Colonnese
Mirjana Majdandžić
Wieke de Vente
Milica Nikolić
Eddie Brummelman
Daniek Joosten
Stephanie Mizrahi

Mocht u nog vragen hebben dan kunt u contact opnemen met:

Stephanie Mizrahi & Daniek Joosten
Universiteit van Amsterdam
Onderzoek 'De sociale ontwikkeling van kinderen'.
Postbus 15776
1001 NG Amsterdam
O.v.v. C2524.0438.01

Tel. 020 525 7005

Email: socialeontwikkeling@uva.nl
Website: www.sociale-ontwikkeling.nl

Verlegenheid en zelfvertrouwen

Sociale baby's I

Sociale baby's II

Sociale peuters

Sociale kleuters

Sociale kinderen

Sociale tieners